

Hướng dẫn soạn văn lớp 6 – Bài: Tìm hiểu chung về văn miêu tả

I. Thế nào là văn miêu tả

Câu 1 – Thế nào là văn miêu tả (Trang 15 SGK ngữ văn 6 tập 2)

Hãy đọc và suy nghĩ về các tình huống sau:

– Tình huống 1: Trên đường đi học, em gặp một người khách hỏi thăm đường về nhà em. Đang phải đến trường, làm thế nào để người khách nhận ra được nhà em?

– Tình huống 2: Em cùng mẹ đi đến cửa hàng mua áo; trước rất nhiều chiếc áo khác nhau, nhiều màu nhiều vẻ, treo tận trên cao, làm thế nào để người bán hàng lấy xuống được chiếc áo mà em định mua?

– Tình huống 3: Một học sinh lớp 3 hỏi em: Người lực sĩ là người như thế nào? Em phải làm gì để học sinh ấy hình dung ra được hình ảnh của người lực sĩ?

Trong những tình huống trên, em đã phải dùng văn miêu tả. Hãy nêu lên một số tình huống khác tương tự và rút ra nhận xét thế nào là văn miêu tả.

Trả lời:

– Tình huống 1: Muốn cho khách nhận ra nhà em, em phải miêu tả đặc điểm của căn nhà của em.

– Tình huống 2: Muốn người bán đưa cho em xem chiếc áo em thích, em cần chỉ cho họ biết kích cỡ, màu sắc, vị trí chiếc áo.

– Tình huống 3: Muốn học sinh đó hình dung được người lực sĩ em phải nói về dáng vẻ bên ngoài, thân hình, sức lực của người đó.

– Tình huống khác sử dụng tới văn miêu tả: miêu tả về trường của em, miêu tả về địa điểm du lịch đẹp em từng đến tham quan.

Câu 2 – Thế nào là văn miêu tả (Trang 15 SGK ngữ văn 6 tập 2)

Trong văn bản Bài học đường đời đầu tiên, có hai đoạn văn miêu tả Dế Mèn và Dế Choắt rất sinh động. Em hãy chỉ ra hai đoạn văn đó và trả lời các câu hỏi sau:

a) Hai đoạn văn có giúp em hình dung được đặc điểm nổi bật của hai chú dế?

b) Những chi tiết và hình ảnh nào đã giúp em hình dung được điều đó?

Trả lời:

Đoạn văn miêu tả Dế Mèn “từ đầu đến đưa cả hai chân lên vuốt râu”. Đoạn văn miêu tả Dế Choắt “từ Cái chàng Dế Choắt đến nhiều ngách như tôi”.

Hướng dẫn soạn văn lớp 6 – Bài: Tìm hiểu chung về văn miêu tả

a) Cả hai đoạn văn giúp em hình dung được đặc điểm nổi bật của hai chú dế.

– Dế Mèn: cường tráng, càng mẫm bóng, vuốt ở chân nhọn hoắt, cánh dài, râu dài và cong hùng dũng, đầu to, nổi từng tảng, răng đen nhánh, đi đứng oai vệ, tính tình kiêu ngạo, xốc nổi.

– Dế Choắt gầy gò, ốm yếu, cánh ngắn ngủn, càng bè bè, râu cụt một mẩu, mặt mũi ngẩn ngơ, tính nết ăn sồi ở thì.

b) Các chi tiết miêu tả về cánh, càng, râu, thân người, và các hình ảnh so sánh cộng với chi tiết về tính khí, cách đi đứng, nói năng giúp ta hình dung được diện mạo của các nhân vật.

II. Luyện tập

Câu 1 – Luyện tập (Trang 16 – 17 SGK ngữ văn 6 tập 2)

Hãy đọc các đoạn trích sau và trả lời câu hỏi:

Đoạn 1:

Hướng dẫn soạn văn lớp 6 – Bài: Tìm hiểu chung về văn miêu tả

Chẳng bao lâu, tôi đã trở thành một chàng dế thanh niên cường tráng. Đôi càng tôi mẫm bóng. Những cái vuốt ở chân, ở khoeo cứ cứng dần và nhọn hoắt. Thỉnh thoảng, muốn thử sự lợi hại của những chiếc vuốt, tôi co cẳng lên, đập phanh phách vào các ngọn cỏ. Những ngọn cỏ gãy rạp, y như có nhát dao vừa lia qua...

(Tô Hoài)

Đoạn 2:

Chú bé loắt choắt

Cái xác xinh xinh

Cái chân thoăn thoắt

Cái đầu nghênh nghênh.

Ca lô đội lệch

Mồm huýt sáo vang

Như con chim chích

Nhảy trên đường vàng...

(Tố Hữu)

Đoạn 3:

Mấy hôm nọ, trời mưa lớn, trên những hồ ao quanh bãi trước mặt, nước dâng trắng mênh mông. Nước đầy và nước mới thì cua cá cũng tập nập xuôi ngược, thế là bao nhiêu cò, sếu, vạc, cò, le, sâm cầm, vịt trời, bồ nông, mòng, két ở các bãi sông xơ xác tận đâu cũng bay cả về vùng nước mới để kiếm mồi. Suốt ngày, họ cãi cọ om bốn góc đầm, có khi chỉ vì tranh một mồi tép, có những anh Cò gầy vêu vao ngày ngày bì bõm lội bùn tím cả chân mà vẫn hếch mỏ, chẳng được miếng nào.

(Tô Hoài)

Câu hỏi:

Mỗi đoạn miêu tả ở trên tái hiện lại điều gì? Em hãy chỉ ra những đặc điểm nổi bật của sự vật, con người và quang cảnh đã được miêu tả trong ba đoạn văn, thơ trên.

Trả lời:

Hướng dẫn soạn văn lớp 6 – Bài: Tìm hiểu chung về văn miêu tả

- Đoạn 1: Tả Đế Mèn, một chàng đế thanh niên cường tráng, vừa to khỏe, mạnh mẽ, càn mẫm bóng, vuốt sắc nhọn.
- Đoạn 2: Miêu tả chú bé Lượm nhỏ bé nhưng thông minh, nhanh nhẹn, vui vẻ, hồn nhiên.
- Đoạn 3: Tả một vùng bãi ngập nước sau mưa, một thế giới ồn ào, náo động của những loài sinh vật nhỏ bé.

Câu 2 – Luyện tập (Trang 17 SGK ngữ văn 6 tập 2)

Đề luyện tập:

a) Nếu phải viết một đoạn văn miêu tả cảnh mùa đông đến thì em sẽ nêu lên những đặc điểm nổi bật nào?

b) Khuôn mặt mẹ luôn ẩn hiện trong tâm trí em, nếu tả khuôn mặt của mẹ thì em chú ý tới đặc điểm nổi bật nào?

Trả lời:

a) Miêu tả về mùa đông, có đặc điểm:

- Trời ít nắng, thường âm u, có mây phủ.
- Gió mùa đông lạnh, thỉnh thoảng kèm theo mưa phùn.
- Cây cối trơ trụi lá.
- Mọi người mặc nhiều áo ấm, hoặc sử dụng lò sưởi để tránh rét.

b) Miêu tả về khuôn mặt mẹ, cần chú ý các đặc điểm sau:

- Hình dáng gương mặt mẹ (tròn, trái xoan...)
- Điểm nổi bật trên gương mặt: vàng trán, đôi mắt...
- Miêu tả nụ cười của mẹ.
- Mái tóc của mẹ màu gì, tóc xoăn, thẳng, hay ôm vào mặt...